

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

28 juni 2005

**MAATSCHAPPELIJK DEBAT –
ENERGIEVOORZIENING IN VLAANDEREN**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
uitgebracht door de heren Pieter Huybrechts en Bart Martens**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Marc van den Abeelen.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Johan Deckmyn, Pieter Huybrechts, Jan Penris, Freddy Van Gaever;

de heren Jos De Meyer, Frans Peeters, Johan Sauwens, Etienne Schouppe;

mevrouw Annick De Ridder, de heren Hugo Philtjens, Marc van den Abeelen;

de heren Herman Lauwers, Bart Martens, Joris Vandenbroucke.

Plaatsvervangers:

de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heren Christian Verougstraete, Rob Verreycken, Frans Wymeersch;

de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, Tom Dehaene, Jan Verfaillie;

de heren Marc Cordeel, Patrick Lachaert, Jul Van Aperen;

de heren Gilbert Bossuyt, Flor Koninckx, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Peumans.

Zie:

359 (2004-2005)

– Nr. 1: Verslag hoorzitting

INHOUD

	Blz.
I. STANDPUNTEN VAN DE VERSCHILLENDE FRACTIES	4
I.1. Standpunt van de VB-fractie	4
I.2. Standpunt van de CD&V-fractie.....	4
I.3. Standpunt van de sp.a-fractie	6
I.4. Standpunt van de Groen!-fractie	9
I.5. Standpunt van de VLD-fractie	10
II. STANDPUNT VAN DE HEER KRIS PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR.....	10
III. BESPREKING.....	11

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie organiseerde op 26 april en 10 en 11 mei 2005 op verzoek van een aantal fracties een hoorzitting in het kader van het maatschappelijke debat 'Energievoorziening in Vlaanderen'. Het verslag daarvan is terug te vinden in *Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 359/1.

Op 14 juni 2005 werd er in opvolging van deze hoorzitting een parlementair debat georganiseerd.

I. STANDPUNTEN VAN DE VERSCHILLENDE FRACTIES

I.1. Standpunt van de VB-fractie

De heer *Pieter Huybrechts* zegt dat hij achter het standpunt staat dat de heren Ludwig Caluwé en Carl Decaluwe in een interview in enkele kranten verdedigd hebben. Toch vindt hij dat ze gedeeltelijk open deuren intrappen: uiteraard moet de overheid energie tegen een betaalbare prijs kunnen garanderen en moeten de gezondheid en het milieu daarbij in acht genomen worden. Beide zaken moeten hand in hand gaan. Daarom betreurt Vlaams Belang dat sp.a en Groen! weigeren het debat over kernenergie te heropenen. Vlaams Belang vindt het daarenboven ongepast dat fracties die niet akkoord gaan met een bepaalde studie – in dit geval McKinsey – deze studie zonder meer belachelijk of verdacht maken.

Vlaanderen is zeer schaars bedeeld met hulpbronnen: noch met waterkracht, noch met zonnepanelen kan voldoende energie opgewekt worden. De afhankelijkheid van fossiele brandstoffen nog verhogen, is niet wenselijk. Daarom stimuleert Vlaams Belang rationeel energieverbruik en onderzoek naar hernieuwbare energiebronnen. Maar anderzijds denkt de fractie dat het wishful thinking is nucleaire centrales stop te kunnen zetten omdat warmtekrachtkoppelingen en hernieuwbare energie ze volledig kunnen vervangen. Dat kan op dit moment nog niet. Elektriciteit invoeren, is ook geen oplossing, omdat die groten-deels ook uit kernenergie gewonnen wordt.

De producenten van kernenergie in Europa zijn zich erg bewust van het veiligheidsrisico. Een veilige uitbating van de kerncentrales biedt immers

niet enkel een garantie voor de bescherming van de bevolking, maar ook voor de goede werking van de installaties op lange termijn. Kerncentrales zijn zeker niet gevaarlijker dan steenkoolmijnen. Door de uitstap uit de nucleaire sector gaat ook veel kennis verloren: de toekomst van goed opgeleide specialisten komt in het gedrang. De heer Pieter Huybrechts zegt dat hij volledig achter het artikel van Patrick Luysterman in *De Tijd* staat, waarin die beweert dat nucleaire energie een voorlopig onmisbaar onderdeel van een evenwichtige energiepolitiek is. Het is dus geen kwestie van of/ of, maar van en/en.

Vlaams Belang is blij dat ook CD&V-fractie de energiepolitiek verder wil defederaliseren, en hoopt dat dit ook geldt voor haar leden in het federale parlement.

De heer Pieter Huybrechts vat zijn betoog als volgt samen: Vlaams Belang is voorstander van onderzoek van milieuvriendelijke energiebronnen, maar meent dat de nucleaire centrales nog een tijd open moeten blijven.

I.2. Standpunt van de CD&V-fractie

De heer *Carl Decaluwe* vindt het jammer dat de VLD-fractie niet op deze vergadering aanwezig is. De spreker formuleert een aantal vaststellingen.

Volgens de spreker hebben de voorbije hoorzittingen, waarvan zeer veel werd verwacht, uiteindelijk meer vragen dan antwoorden gecreëerd. Alle deskundigen waren erg overtuigend, maar de neuzen wezen lang niet allemaal in dezelfde richting. Verder merkt de heer Carl Decaluwe op dat er noch bij de professoren noch bij de politieke fracties eensgezindheid over een snelle kernuitstap bestaat. Het valt de spreker daarbij op dat sp.a en Groen! politiek hun opinie proberen op te leggen.

De heer Carl Decaluwe stelt eveneens vast dat federaal minister Verwilghen recent opnieuw een studie daarover laat uit voeren.

Volgens spreker is niemand het eens over de vraag of de vrije markt de energieprijzen heeft doen dalen.

Iedereen is het er over eens dat de aarde blijft opwarmen. Over de vraag of de effecten van die aard zijn dat er al op korte termijn stringente

maatregelen moeten worden genomen, is er geen eensgezindheid.

Het debat wordt door een aantal onzekerheden gedomineerd. Vlaanderen is een kleine regio die weliswaar veel kleine maatregelen zou kunnen nemen, maar tijdens de hoorzitting is men er niet in geslaagd de exacte omvang van het probleem te schetsen. Ook over de evolutie van de technologie en van de nucleaire centrales heerst onzekerheid.

De heer Carl Decaluwe is ook op zoek gegaan naar de punten waarover iedereen het eens is. Vlaanderens hernieuwbare energiebronnen zijn beperkt. Nucleaire energie is niet de beste optie, maar mag toch niet uitgesloten worden. Dit debat moet op Europees of mondiaal niveau gevoerd worden. Ook over de huidige staatsstructuur is iedereen het eens. Energie is onmisbaar. Kosten, betrouwbaarheid en bevoorradingszekerheid zijn kernwoorden. De heer Carl Decaluwe vindt het hallucinant dat niemand precies weet welke impact de kernuitstap zal hebben op de Vlaamse economie en de prijs van de energie. De economische concurrentiekracht is een van de belangrijkste thema's in het debat.

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) beoordeelt brandstof voor voertuigen op basis van alle effecten. Dat wordt het principe van de brandstofneutraliteit genoemd. De heer Carl Decaluwe suggereert om dit debat te voeren op basis van de bronnenneutraliteit: wat is het effect van warmtekrachtkoppeling, steenkool, aardgas, kernenergie enzovoort op de opwarming van de aarde? Andere effecten die onderzocht moeten worden zijn het risico op luchtvervuiling, overlijden of ongevallen.

Naar analogie met de ladder van Lansink pleit de heer Carl Decaluwe voor een hiërarchie van de doelstellingen inzake energieopwekking. De spreker suggereert het volgende: rationeel energieverbruik, warmtekrachtkoppeling, continue en discontinue energiebronnen. Uit deze ladder zou kunnen blijken dat kernenergie een optie blijft. De houding van CD&V is: indien het kan zonder kernenergie. De spreker benadrukt dat hij geen stelling inneemt maar alleen enkele elementen naar voren heeft willen schuiven om tot een consensus te komen.

Voor CD&V zijn economie en energie onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een energiepolitiek zonder ecologische, economische en sociale com-

ponent botst vroeg of laat met de werkelijkheid. CD&V omschrijft zijn aanpak als de ECO-aanpak: efficiënt en effectief, coherent en consistent, en overlegd.

Volgens de heer Carl Decaluwe is de nucleaire uitstap mogelijk mits Vlaanderen bereid is zich te bevoorraden met aardgas uit een onstabiele regio als Siberië. De spreker denkt dat dit evenwel geen goede optie is.

CD&V schuift vier punten naar voren.

- 1) Vraagbeheersing, rationeel energieverbruik en energieprestatie management zijn de topprioriteiten. Daarover is iedereen het eens.
- 2) Door aanbodsturing kan Vlaanderen ervoor zorgen dat 25 procent van de geleverde stroom milieuvriendelijk wordt opgewekt, met inbegrip van 6 procent hernieuwbare energie. De spreker beschouwt dat als een realistische doelstelling mits een aantal belemmeringen en de juridische onzekerheid weggewerkt worden.

Ook biomassa en de gewaarborgde beschikbaarheid zijn belangrijke facetten.

CD&V vraagt om vooraf de haalbaarheid van de bijkomende doelstellingen te toetsen aan de technische en technologische evoluties. Heel wat elementen uit de hoorzitting waren verouderd. Daarenboven zijn de wetenschappers het over tal van aangelegenheden niet eens. Economisch kan Vlaanderen zich geen wilde avonturen veroorloven.

- 3) Een derde element is volgens de heer Carl Decaluwe de voorzieningszekerheid. Niemand is gebaat bij stroomonderbrekingen of -gebrek. CD&V wil niet dat de bevoorrading, op de alternatieve energie na, volledig afhankelijk is van het buitenland.

De heer Carl Decaluwe denkt dat ook de berging van het radioactief afval een belangrijk discussiepunt is. De federale regering slaagt er niet in om een beslissing dienaangaande te nemen. Radioactief afval is technisch beter te beheersen dan het broeikas effect. Studies bevestigen die vaststelling.

De veiligheid moet natuurlijk verzekerd worden. Het is goed dat bij de bouw van nieuwe centrales, bijvoorbeeld in Finland, de veiligheid

bij middel van nieuwe technologieën nog beter verzekerd wordt. Een eventueel kernongeluk zou het maatschappelijk draagvlak voor kern-energie doen wegvallen. Ook andere energiebronnen veroorzaken onveiligheid, milieuschade en menselijk leed. De spreker verwijst naar de doden in de steenkoolmijnen en de zinkende olietankers.

Ook de prijs van uranium is een belangrijk element. De competitiviteit hangt daarvan af. Wetenschappers zijn het evenmin eens over de omvang van de uraniumvoorraad.

- 4) Het vierde element is volgens de heer Carl Decaluwe de tweezijdige liberalisering. In Vlaanderen heeft men de markt beperkt vrijgemaakt, enkel voor de klanten. Pas als de markt volledig vrij is, kan de marktwerking en de invloed op de prijsvorming en mededinging volledig beoordeeld worden. De overheid kan een inbreng hebben. De spreker denkt daarbij aan de leveranciers, de openbare dienstverlening en de kwetsbare bevolkingsgroepen.

Over de defederalisering zijn het regeerakkoord en de beleidsnota duidelijk. Daar hoeft niets aan toegevoegd te worden.

Kyoto legt aanzienlijke streefcijfers op. Het is niet evident om de strenge normen te halen. Ook in de academische wereld is er niemand die inziet hoe de cijfers gehaald kunnen worden zonder een beroep te doen op de nucleaire energie. Als kernenergie wegvalt, zullen ook de kennis en de knowhow verdwijnen. Dergelijke braindrain is een element in de discussie.

CD&V benadrukt dat er, vooraleer de nucleaire energie afgebouwd wordt, zekerheid moet zijn over alternatieven. In de hoorzittingen kon men daarover geen waterdichte garanties bieden. De onzekerheid mag niet leiden tot verlamming, zeker niet van de economie. De energieprijsvorming oefent een belangrijke invloed uit op de economie. Er moet dus minstens onderzoek gedaan worden naar de invloed op de prijsvorming en de competitiviteit van de economie.

De heer Carl Decaluwe streeft dus naar een zo groot mogelijke consensus, maar ziet het onwaarschijnlijke in van een consensus over bepaalde aspecten.

I.3. Standpunt van de sp.a-fractie

De heer *Bart Martens* zegt dat het goed is dat de hoorzittingen gestart zijn met het McKinsey-rapport. Dat toont aan wat er gebeurt als de kernuitstap zonder begeleidende beleidsmaatregelen doorgevoerd wordt: de markt zal de wegvallende productie invullen, wat zal leiden tot een aanzienlijke stijging van de CO₂-emissies. Die stijging kan veel kosten als men ervan uitgaat dat de elektriciteitssector apart zal bekeken worden voor Kyoto en emissierechten zal krijgen zoals het gebeurd is in de eerste verbintenissenperiode van Kyoto. Dat is een 'worst-casescenario', dat moet vermeden worden. Het is dus goed dat de studie ook heeft aangetoond op welke punten verbeteringen mogelijk zijn.

McKinsey schat het potentieel aan hernieuwbare energie zeer conservatief in. Later in de hoorzittingen is het cijfer geactualiseerd, onder meer door de literatuurstudie van het viWTA. Uit de studie van 3E en anderen, in opdracht van de federale overheid, blijkt een potentieel aan hernieuwbare energie van 20 in plaats van 8 terrawattuur tegen 2020. Het is dus wel degelijk mogelijk om een technisch en haalbaar hernieuwbare energiepark te hebben dat een veelvoud van de stroom produceert dat door de McKinsey-studie werd voorspeld.

McKinsey hield evenmin rekening met de mogelijkheden inzake WKK. De studie gaat uit van 0 procent WKK. Dat is minder dan vandaag en alleszins veel minder dan waar de Vlaamse Regering zich toe verbonden heeft. In het regeerakkoord staat immers dat het aandeel van stroom uit groene energie en WKK tegen 2010, respectievelijk 6 en 19, dus samen 25 procent moet uitmaken.

Het Fraunhoferinstituut heeft ontluisterende resultaten voorgespiegeld over de vraagbeheersing. Het heeft gekeken naar het economisch rendabel potentieel van vraagreductie, dus zonder dat de overheid er extra geld tegenover plaatst. Vlaanderen kan dat potentieel aanwenden als het een beleid voert zoals de omringende landen. Dat blijkt uit het benchmarkscenario.

Een laatste element uit de McKinsey-studie is dat de grote economische winst niet te halen valt in de efficiëntieverbetering van het productiepark, naar schatting 127 miljoen euro per jaar, maar wel in

het transport. In het hoogspannings- en distributienet kan volgens de studie een miljard euro per jaar bespaard worden. Het economisch aspect van de energievoorziening mag inderdaad niet uit het oog worden verloren maar precies daarom moeten de efficiencywinsten gezocht worden in het hoogspanningsnet en het distributienet.

Alle commissieleden zijn het erover eens dat er werk dient gemaakt van energiebesparing, dat er verder dient geïnvesteerd in groene stroom en dat de administratieve, technische en juridische hinderpalen daarvoor – en dat zijn er nogal wat – uit de weg moeten worden geruimd. De heer Bart Martens verwijst naar tal van problemen inzake de ruimtelijke inplanting van windmolens. Er is de strenge rondzendbrief terzake, er zijn de strenge bebakeningseisen van de luchtvaart, en op federaal vlak zijn er problemen met de evenwichtskosten, waaraan nu gelukkig wordt gewerkt.

De groenestroomproducenten willen zekerheid: naar analogie met wat in de federale elektriciteitswet wordt ingeschreven, vragen ze om ook in het Vlaamse elektriciteitsdecreet contractueel, per project, een minimumvergoeding voor de opgewekte groene stroom vast te leggen.

Er is nog heel wat werk om de energievraag te reduceren. Het gecontesteerde auditconvenant blinkt niet uit in ambitie: het verplicht de bedrijven tot het nemen van die investeringen die aan energiebesparing meer dan het dubbele opleveren dan aan het aflossen van de rente voor de lening ervoor. De bedrijven moeten dus verplicht worden om de vrije markt te laten spelen en om economisch rendabele investeringen te doen, niet meer dan dat. Ook in het kader van het benchmarkconvenant zou verder moeten worden gegaan. De ambities van beide convenants verhogen, zal de competitiviteit van de bedrijven verbeteren: zij zullen immers aan een veel lagere productiekost kunnen opereren.

Ook voor de overheidsgebouwen moeten en kunnen nog heel wat energiebesparende investeringen worden doorgevoerd.

Dat zijn dus allemaal zaken waar nog heel wat vooruitgang kan worden geboekt en waarvoor het Vlaamse Gewest in hoofdzaak bevoegd is. De heer Bart Martens vindt dus niet dat het Vlaams Parlement zich moet blind staren op dat ene

aspect waar de leden het blijkbaar niet over eens zijn, met name de uitstap uit de kernenergie. Dat is een puur federale materie. Overigens wordt die uitstap in het federale regeerakkoord bevestigd. Het kan best zijn dat minister Verwilghen nu een nieuwe studie bestelt, maar dat is voor sp.a alvast de verkeerde studie: men moet niet onderzoeken of de kernuitstap haalbaar is, maar hoe die haalbaar is. Als de voorzitter van het wetenschappelijk comité een hoogleraar is die een leerstoel bekleedt die gefinancierd wordt door Electrabel, staat het resultaat van de studie trouwens al bij voorbaat vast. De discussie over de kernuitstap moet dus gevoerd worden in de Kamer en de Senaat.

De heer Bart Martens roept het Vlaams Parlement op om nu eindelijk het werk aan te vatten waarvoor het wel bevoegd is en dat moet leiden tot het verder terugdringen van de energievraag en het opkrikken van het totale potentieel aan hernieuwbare stroom en stroom uit warmtekrachtkoppeling.

Dat is niet enkel een kwestie van energie- of milieubeleid maar ook van innovatiebeleid. De nucleaire productie is in Vlaanderen een zaak van buitenlandse bedrijven. Daarentegen is Umicore wereldmarktleider op het vlak van fotonvoltaïsche cellen op basis van selenium, zetten IMEC en zijn spin-offs enorme resultaten neer en beginnen de Vlaamse baggeraars in de Noordzee met de bouw van een windmolenpark dat op die afstand van de kust en op die diepte nog nergens ter wereld is getoond. Kiezen voor dat soort bedrijven is verstandig, hoewel niet zonder risico's – maar als men aan innovatie wil doen, moet men ook risico's durven te nemen. Als de uitbouw van dat windmolenpark lukt, bouwen de Vlaamse bedrijven referenties op die een enorme exportmarkt voor hen zullen openen.

Tijdens de hoorzittingen heeft de heer Palmers de mythes doorprikt dat hernieuwbare energie qua potentieel sowieso begrensd is en altijd zal blijven afhangen van subsidies. In sommige Europese landen, zoals Ierland, is windenergie nu al competitief met andere elektriciteitsbronnen, zonder subsidies. In China investeert men massaal in windenergie, fotonvoltaïsche en waterkrachtenergie. Er groeit dus een enorme markt, waarop Vlaanderen zijn graantje kan meepikken, en die ertoe zal leiden dat de opwekkost uit dat soort energiebronnen alleen maar zal dalen. Voor de heer Bart

Martens is de vraag dus niet of hernieuwbare energie een toekomst heeft, maar wel of Vlaanderen aan die toekomst wil participeren.

Het innovatiebeleid moet niet enkel een gunstig investeringsklimaat voor dat soort energiebronnen scheppen maar ook de onderzoeksbudgetten drastisch heroriënteren. Tussen 1974 en 1999 is 70 procent van de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling inzake energie in ons land naar de nucleaire sector gegaan, 5 procent naar de sector van de hernieuwbare energie. Nochtans zijn de groeicijfers, ook op wereldvlak, van die laatste sector veel groter dan die van de nucleaire sector. Bovendien zijn de bedrijven die binnen de hernieuwbare energiesector actief zijn in hoofdzaak Vlaams, en de kernenergiebedrijven in hoofdzaak uitgevlagde Franse bedrijven, die op onze kosten grote winsten boeken waar wij steeds minder van terugzien.

In het kader van de bevoorradingszekerheid moet men uiteraard investeren in verschillende vormen van hernieuwbare energie. Maar de heer Bart Martens wijst er op dat de hele Vlaamse transportsector ook op geïmporteerde aardolie draait. Als men de extra kost voor kernenergie investeert in een verdergaande vraagreductie, gaat Vlaanderen daar misschien minder afhankelijk van worden dan wanneer men de toegenomen energie-vraag node ondergaat en invult met kerncentrales. Er zijn inderdaad discussies over de beschikbare voorraden van uranium. Arme ertsen kunnen nog tientallen jaren verder worden bovengehaald maar als die als grondstof voor de kerncentrales worden gebruikt, vergt het opwerkingsproces zoveel energie dat de centrales amper nog CO₂-winst zullen boeken.

Volgens het McKinsey-rapport kan er een nog grotere efficiencywinst worden geboekt op het vlak van het transport-, hoogspannings- en distributienet.

De studie van London Economics zegt dat de vrijmaking van de markt twee problemen met zich meebrengt. Er is het probleem van het monopolie langs productiezijde, dat kan worden opgelost door de uitstap uit de kernenergie. De verschillende spelers op de Belgische markt zijn momenteel afhankelijk van een zeer beperkte importcapaciteit. Door de uitstap kan er een neerwaartse druk op de prijzen ontstaan. Als tweede probleem

vermeldt de studie dat er onvoldoende werk wordt gemaakt van de ontbundeling. De belangen van de producenten en leveranciers wegen veel te sterk door. Volgens de heer Bart Martens gebeuren er wel inspanningen om daar iets aan te doen, zoals het mogelijk maken van de beursgang van Elia. Dat is echter nog niet voldoende, nieuwe stappen moeten volgen.

De heer Bart Martens maakt zich grote zorgen over het beheer van het distributienet en de fusiegesprekken tussen Gedis, Indexis en ENV. Het unanieme advies van de algemene raad van de CREG moet ter harte worden genomen door geen enkele producent of leverancier een blokkeringsminderheid te geven.

Het Vlaamse Gewest heeft nog heel wat werk voor de boeg op het vlak van energiebesparing, ontbundeling en efficiëntie van het distributienetbeheer. Volgens de heer Bart Martens kunnen die inspanningen leiden tot de kostenreductie die McKinsey voorspiegelt: 1 miljard euro efficiencywinst.

Om dat bedrag te bereiken moet er ook een ander systeem van tarifiering komen, waarbij wordt afgestapt van de kost-plus-methode. Door dat systeem hebben de distributienetbeheerders er namelijk geen enkel belang bij om hun kosten te drukken, integendeel.

De heer Bart Martens concludeert dat waar mogelijk de nodige inspanningen moeten gebeuren. Hij is niet gekant tegen een verdere regionalisering aangezien de versnippering van bevoegdheden geregeld voor problemen zorgt. Zolang die verdere regionalisering er echter niet is, moet gebruik worden gemaakt van de bestaande instrumenten.

De heer *Carl Decaluwe* wijst erop dat mevrouw Annick De Ridder in een artikel een ander standpunt verkondigt dan de heer Bart Martens. Hij vindt dat inzake economie geen risico's mogen genomen worden, zoals de heer Bart Martens voorstelt. Zo kan de prijszetting negatieve gevolgen inhouden voor de Vlaamse economie. Volgens de heer Carl Decaluwe richtte de heer Bart Martens zich te veel op de studie van McKinsey. Er waren echter meerdere studies en daarin werd niet steeds gepleit voor een uitstap uit de kernenergie. Bovendien vraagt de heer Carl Decaluwe zich af of die zaken, al zijn ze technisch haalbaar, economisch en financieel wel haalbaar zijn.

I.4. Standpunt van de Groen!-fractie

De heer *Eloi Glorieux* sluit zich in grote lijnen aan bij het betoog van de heer Bart Martens. Hij vond de hoorzittingen interessant, maar betreurt de lage aanwezigheid en de afwezigheid van de minister. Hij hoopt dat men de verschillende standpunten kan overstijgen door het geheel van de hoorzittingen te bekijken.

De studie van McKinsey heeft de heer Eloi Glorieux nooit in zijn geheel gezien, hij wacht er nog steeds op. De studie kan dan wel kloppen, de scenario's zijn daarom nog niet de juiste. Uit de vragen bleek dat er geen rekening werd gehouden met: vraagreductie, een beleid van rationeel energiegebruik en warmtekrachtkoppeling. De regering wil immers tegen 2010 25 procent van de stroomvoorziening opwekken door warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie.

Het potentieel aan energiebesparing in Vlaanderen is groter dan doorgaans wordt ingeschat. Ook de warmtekrachtkoppeling wordt onderschat: op dit ogenblik overtreft het aantal bestellingen van nieuwe WKK-installaties de capaciteit van de eerste drie kerncentrales die in 2015 moeten sluiten.

Op de vraag of de sluiting van de kerninstallaties wel realistisch is, antwoordt de heer Eloi Glorieux dat uranium geen onbeperkte grondstof is. Bovendien zal de prijs ervan drastisch stijgen en zijn de leveringen ervan onzeker. Onze leveranciers, Canada en Australië, zullen als eerste uitgeput zijn.

De heer Eloi Glorieux stelt vast dat het grootste deel van de EU-landen geen kerninstallaties heeft en desalniettemin toch een lagere CO₂-uitstoot heeft. Het sluiten van de kerninstallatie zou ons niet buiten de economische evolutie plaatsen. Bovendien zijn er gevaren. De heer Eloi Glorieux haalt het voorbeeld aan van Sellafield, waar een lek van hoogradioactief materiaal tot de sluiting van de installatie leidde.

Dat bewijst eens te meer dat de mythe van een veilige westerse technologie wordt doorprikt. De Ierse Zee is, als gevolg van de nucleaire installatie in Sellafield, de meest radioactief vervuilde zee ter wereld. Men is niet dood als men erin gaat zwemmen, want de effecten van radioactiviteit zijn veel

sluipender: op termijn tast ze de genetische integriteit van alle levende wezens aan.

Een stralingsbeschermingsexpert die een voorstander van kernenergie is, stelt dat het onverantwoord is om kerncentrales in een dicht bevolkt land als België te plaatsen. In de Verenigde Staten, met een relatief kleine bevolkingsdichtheid, mogen binnen de 10 mijl van een bevolkingscentrum geen kerncentrales worden gebouwd. In België moet men minstens 30 kilometer respecteren en eigenlijk is dat nog te weinig. Zoveel plaats is er in dit land niet. Men mag geen risico's nemen die op een dergelijke manier een immense schade kunnen berokkenen dat men daar nog moeilijk overheen raakt. Als er in Doel een klein incident plaatsvindt waarvoor men preventief het havengebied moet ontruimen, dan betekent dat een miljardenschadeclaim. De financiële risico's zijn immens. Men mag niet vergeten dat de privé-ondernemingen eisen dat ze vrijgesteld werden van aansprakelijkheid in geval van een nucleair ongeval. Hoe komt het dat Electabel kerncentrales enerzijds veilig genoeg acht om in te planten naast de bevolkingscentra, maar anderzijds toch te risicovol om in geval van een ongeval de volledige aansprakelijkheid zelf te dragen?

Door de voorwaarden die de kernuitstap mogelijk maken niet ten volle te benutten, vreest de heer Eloi Glorieux dat men aan Vlaanderen een gigantisch potentieel aan hoogtechnologische ontwikkelingsmogelijkheden in nieuwe technologieën gaat ontnemen. Ook heel wat exportmogelijkheden gaan verloren. Er zal nog lang expertise nodig zijn op het vlak van nucleaire technologie en op het vlak van radiobescherming omdat er een nucleaire erfenis overblijft. Er zal nog eeuwenlang expertise nodig zijn om die te bewaken. Voor de energieopwekking zullen andere technologieën en vaardigheden moeten worden ontwikkeld.

Professor Van Ypersele, klimaatdeskundige aan de UCL, stelt duidelijk dat kernenergie geen deel van de oplossing is voor het klimaatprobleem. Wie zijn politici dan om te zeggen dat kerncentrales nodig zijn om de broeikasgasuitstoot te beperken? De klimaatproblemen met nucleaire risico's enerzijds en het kernafval anderzijds zijn twee zaken waaraan dringend moet worden gewerkt en waar men vanaf moet. Plutonium, dat enkel ontstaat tijdens het kernsplijtingsproces van uranium, is een radioactief element met een extreem

hoge radiotoxiciteit. De inhalatie van amper zeven microgram veroorzaakt gegarandeerd longkanker. Een andere eigenschap van plutonium is dat het een halfwaardetijd heeft van 24.400 jaar. Binnen de stralingsbescherming gaat men ervan uit dat er tien opeenvolgende halfwaardetijden nodig zijn opdat de stralingsintensiteit van een radioactief element ongeveer tot nul is herleid. Er is geen enkele technologie die kan beweren dat deze stof over een periode van een kwart miljoen jaar veilig van de omgeving kan worden afgesloten.

In 1999 werd in het federale regeerakkoord opgenomen dat de kerncentrales moeten sluiten tegen 2025. Dat betekent dat het kernpark nog langer elektriciteit mocht produceren en dus nog meer stroom zou opwekken dan er is gebeurd vanaf de inwerkingtreding van de eerste kerncentrale. De reactoren mogen nog 40 jaar kernenergie produceren, terwijl de gemiddelde levensduur van een reactor 20 jaar is en men over nagenoeg geen expertise op het vlak van veiligheid beschikt. Hoe langer de reactoren open blijven, hoe meer risico's eraan verbonden zijn. De invoering van kernenergie is tamelijk snel gegaan. Men stelt nu dat men een heel nieuw elektriciteitssysteem moet opbouwen als men op 25 jaar de kerncentrales wil sluiten, maar men is er wel in geslaagd om op tien jaar tijd een heel nieuw elektriciteitssysteem op poten te zetten voor de invoering van kernenergie. Tussen 1975 en 1985 is het aandeel van de nucleaire energie van 0 tot 60 procent gestegen. Om dat mogelijk te maken heeft men ook enorme aanpassingen aan de hoogspanningsnetten en dergelijke moeten doorvoeren. Uiteraard moeten er ook aanpassingen gebeuren om over te schakelen op een meer gedecentraliseerd energieopwekkingssysteem. Men heeft nog 20 jaar om het stroomsysteem aan te passen aan de nieuwe stroomvoorzieningsbronnen. Men moet alles in het werk stellen om dat ook effectief te realiseren. Men mag ook niet vergeten dat het al dan niet sluiten van de kerncentrales in 2025, een kwestie van politieke wil is. Het realiseren of niet realiseren van de kernuitstap is een gewestelijke bevoegdheid. Dat betekent vraagreductie met rationeel energiegebruik, een maximale inplanting van hernieuwbare energiebronnen gebruikmakend van die energieopwekkingstechnologieën met het hoogste rendement.

Het is een goede suggestie van de heer Carl Decaluwe om na te gaan of een aantal gemeenschappelijke zaken als basis kunnen dienen en

ofwel een gemeenschappelijk of een apart voorstel van resolutie in te dienen. Die kunnen dan worden besproken om te zien waar men uitkomt.

I.5. Standpunt van de VLD-fractie

Mevrouw *Annick De Ridder* verduidelijkt dat de VLD achter de uitstap op federaal vlak staat en blijft staat. Ze nuanceert dat het regeerakkoord niet spreekt van een uitstap de facto vanaf 2015 tegen 2025; maar het regeerakkoord stelt duidelijk “behalve als de energiebevoorrading in gevaar komt”. De VLD staat ook volledig achter het onderzoek en de verdere ontwikkeling van alternatieve hernieuwbare energiebronnen. Daarbij hecht men vooral geloof aan biomassa en zonne-energie. Windenergie moet zijn efficiëntie en effecten nog bewijzen. Het een sluit het ander niet uit. Het stoort haar dat men in bepaalde discours zegt dat men enerzijds niet kan werken met winning uit kernenergie en dat men anderzijds niet kan investeren in alternatieve bronnen. Er moet geïnvesteerd worden in de ontwikkeling van alternatieve energiebronnen. De VLD is wel realistisch. De hernieuwbare energiebronnen zijn plots sterk in ontwikkeling. Als die in 2012 of 2015 te weinig ontwikkeld zijn om te beginnen met een volledige uitstap, moet men alle deuren openhouden. Verder is ook het spaarzaam omgaan met energie belangrijk. Men moet ook realistisch zijn ten aanzien van de bedrijven. Men kan niet stoppen met kernenergie als er op dat moment onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Het belangrijkste is dat de energievoorraad wordt behouden aan betaalbare prijzen.

II. STANDPUNT VAN DE HEER KRIS PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

De minister wil met zijn tussenkomst de eensgezindheid proberen te vergroten. Hij dankt de commissieleden en de wetenschappers voor hun bijdrage: voor het eerst werd in het Vlaams Parlement op zo'n grondige wijze over zo'n belangrijk onderwerp gedebatteerd.

Hoewel de Vlaamse bevoegdheden beperkt zijn, vindt de minister het toch zinvol verder te kijken: een coherent energiebeleid veronderstelt dat alle elementen goed in elkaar passen en – zo lang ener-

gie geen volledig Vlaamse bevoegdheid is – conform zijn met de federale invalshoeken. Daarbij moeten ecologie, economie en het sociale aspect met elkaar verzoend raken.

Minister Kris Peeters herhaalt dat er niet moet gekozen worden tussen de alternatieve en de klassieke energiebronnen: volgens hem zullen beide hun rol moeten spelen. De huidige opdracht bestaat erin de optimale mix voor de toekomst te vinden. Daarbij komen vaak contradicties aan bod: het sluiten van de kerncentrales in 2025 lijkt bijvoorbeeld nog heel veraf, terwijl sommigen het openhouden ervan een erg groot risico vinden.

Voorzorg, voorziening en voorzichtigheid zijn drie belangrijke beginsels: ze moeten nauwgezet in het oog gehouden worden.

Reeds in zijn beleidsnota wees de minister op de grote kloof tussen de beschikbare en de nodige energie. Bovendien tonen een aantal studies aan dat de vraag constant blijft stijgen. Toch moeten we er alles aan doen om het energieverbruik te beperken. Om alle misverstanden te vermijden wijst de minister erop dat warmtekrachtkoppeling geen nieuwe energiebron is, maar een middel om de energie rationeel te gebruiken.

Ook de politiek van het invoeren kwam in de beleidsnota al aan bod: het vergroot de afhankelijkheid – en om de CO₂-uitstoot te beperken moet rekening gehouden worden met elementen als de ontwikkelingen in China, en overgeschakeld worden naar de modernste gascentrales.

De problematiek van aanbodsturing en vraagbeheersing is erg belangrijk: de volgende weken en maanden zullen de nodige initiatieven genomen worden. Nog voor het zomerreces zullen stappen naar groene stroom gezet worden; ook de herziening van de rondzendbrief van 2000 staat nog op het programma.

De voorzieningsgarantie is ook erg belangrijk. De kloof van 12 procent tussen productie en consumptie wordt nu overbrugd met import uit Frankrijk, maar studies toonden aan dat die import tegen 2009 wellicht zal moeten verdubbelen. Het debat over hoe men de energievoorziening verder zal laten ontwikkelen en hoe men de Kyoto-

norm zal kunnen halen, wordt in verschillende Europese landen gevoerd.

Ook het Europese kader is volgens de minister belangrijk: Vlaanderen moet meegaan op het Europese niveau en met de Europese dynamiek. We hebben het Europese kader nodig. Vlaanderen moet het energiedebat voeren, in al zijn facetten, ook al is een groot deel ervan federale of zelfs Europese materie.

Hoewel sommige studies die tijdens de hoorzittingen aan bod kwamen niet erg volledig waren, hadden ze alle hun belang en waren ze alle een meerwaarde voor het debat. De minister wijst tevens op de grote verschillen tussen de studies, wat betreft de verdere groei van de energievraag en de hernieuwbare energiebronnen: wetenschappelijke studies werken niet altijd verhelderend; soms maken zij de discussie juist moeilijker.

Minister Kris Peeters besluit dat iedereen wel een studie kan aanhalen om zijn gelijk mee aan te tonen. Dat wijst er volgens hem op dat het debat niet als afgesloten kan beschouwd worden, want wetenschappelijk onderzoek is de ideale basis voor een goed beleid.

III. BESPREKING

De heer *Bart Martens* wijst erop dat de literatuurstudie van het viWTA een onderscheid maakt tussen het theoretische potentieel van hernieuwbare energie, het technische potentieel en het maatschappelijk aanvaardbare potentieel. Bovendien werd vooral het maatschappelijk aanvaardbare potentieel in kaart gebracht.

De heer *Bart Martens* benadrukt dat de open ruimte niet opgeofferd zal worden om er windmolens of fotovoltaïsche cellen te plaatsen. Voor het elektriciteitsverbruik van een gemiddeld Vlaams gezin volstaat het 40 vierkante meter zonnepanelen te installeren op het dak.

De studie over een eventuele vermindering van de energievraag is volgens de spreker evenmin een theoretische oefening. Men heeft de energie-efficiëntie in elke sector van de Vlaamse economie vergeleken met de energie-efficiëntie in de buur-

landen. Die studie toont aan dat Vlaanderen een reële efficiëntiewinst kan boeken als het even efficiënt met energie omspringt als zijn buurlanden.

Warmtekrachtkoppeling is geen hernieuwbare energie. Uit levenscyclusanalyses blijkt dat kern-energie vervangen door WKK-energie kan leiden tot een daling van de CO₂-emissie. Een stookolieketel vervangen door een gasgestookte WKK-installatie leidt tot een daling van de CO₂-emissie.

België importeert 12 procent van zijn energie uit Frankrijk, maar tegelijk exporteert België energie naar Nederland. Het kan volgens de heer Bart Martens niet de bedoeling zijn om te investeren in een hoogspanningsnet om energie van Frankrijk naar Nederland te transporteren.

De spreker vraagt meer aandacht voor het Europese kader. Europa neemt op een aantal vlakken het voortouw. De Europese richtlijn inzake de energie-efficiëntie van gebouwen is omgezet in een Vlaams decreet. Er zijn alleen nog maar uitvoeringsbesluiten over de nieuwe gebouwen en niet over de bestaande gebouwen. Bij verkoop moeten die een energiedoorlichting ondergaan en een energiecertificaat krijgen.

De heer Bart Martens pleit ervoor eerst en vooral alle Europese voorschriften uit te voeren. Daarnaast moet geprobeerd worden om op Europees vlak nog verder te gaan. Als de Europese economie efficiënter omspringt met energie, verkleint ze haar afhankelijkheid van de prijsschommelingen op de energiemarkt. Europa bouwt zo een competitief voordeel uit. Europa vormt de grootste markt ter wereld. Als Europa strenge energie-efficiëntienormen oplegt voor voertuigen en toestellen, zullen alle producenten investeren omdat ze het zich niet kunnen veroorloven de Europese markt te verliezen.

De heer *Etienne Schouppe* vraagt om niet alleen op Belgisch en Vlaams, maar vooral op Europees niveau naar oplossingen te zoeken. Daarnaast moet naar milieuvriendelijke energiebronnen gezocht worden. Die alternatieve bronnen moeten gebruikt worden mits dat economisch verantwoord is.

De spreker waarschuwt voor naïviteit: 40 vierkante meter zonnepanelen volstaan enkel als de zon schijnt. Windmolens zijn ook alleen bruikbaar als

er genoeg wind is. Bovendien kunnen windmolens niet om het even waar ingeplant worden vanwege de stedenbouwkundige voorschriften.

Het stoort de heer Etienne Schouppe dat de heer Bart Martens over distributie in het Vlaams Parlement het tegenovergestelde zegt als in het federale parlement. In het Vlaams Parlement verzet de heer Bart Martens zich tegen een blokkeringsmeerderheid voor de distributeurs. Wanneer in het federale parlement gepleit wordt om de overheid een beslissende rol te laten spelen in de energiedistributie, verzet de fractie van de heer Bart Martens zich.

De heer *Bart Martens* repliceert dat federale wijziging van de elektriciteitswet de beursgang van Elia mogelijk heeft gemaakt. Electrabel brengt 40 procent van zijn aandelen in Elia naar de beurs waardoor zijn belang in het distributienetwerkbeheer daalt. Electrabel behoudt wel een blokkeringsminderheid, zij het niet voor eeuwig. De heer Bart Martens vindt het tegenvoorstel van de heer Etienne Schouppe onrealistisch: de nationalisatie van het hoogspanningsnetwerk zou handenvol geld kosten.

De elektriciteitswet evolueert volgens de heer Bart Martens in de goede richting, maar maakt nog onvoldoende werk van de ontbundeling. Dan zouden producenten en leveranciers nooit een belang mogen hebben in het beheer dat boven de blokkeringsminderheid ligt. In de 40 jaar dat CD&V aan de macht was, was het hoogspanningsnet volledig in handen van producenten en leveranciers.

Het verheugt de heer Martens dat CD&V ervoor pleit om natuurlijke monopolies zoals het distributienetbeheer volledig in publieke handen te brengen. Sp·a is – de uitgangspunten van het decreet intergemeentelijke samenwerking indachtig – voorstander van een zuiver publiek beheer van het distributienet tegen 2018. Uit de onderhandelingen blijkt echter dat sp·a met dat standpunt alleen staat.

De heer *Etienne Schouppe* verwijst naar het voorstel in de Senaatscommissie om het aandeel van de private eigendom te beperken tot maximaal 20 procent. Onder meer de heer Bart Martens heeft daar tegen gestemd. De transactie vergt geen middelen van de federale overheid of het gewest, de beurstransactie dekt de kosten. De twee huidige

aandeelhouders brengen een deel van het bestaande kapitaal naar de beurs en tegelijkertijd verhogen ze het kapitaal met een aantal miljoenen. De beursgang van Elia loopt trouwens vlot, dat is geen hinderpaal, maar het vergt wel politieke moed om een drastische maatregel te nemen. De aanvraag van de CREG en anderen gaf de mogelijkheid om dat publiek te brengen zonder een determinerend privé-aandeel. Dat is een gemiste kans.

De heer *John Vrancken* stelt dat Europa alle mogelijke inspanningen doet om de emissies terug te dringen en afval te beheren. Dat wordt geneutraliseerd door de uitstoot in bijvoorbeeld China. Kernaafval kan misschien op een bepaald ogenblik een nuttige aanwending krijgen. Het onderzoek staat niet stil.

De heer *Freddy Van Gaever* feliciteert de minister omdat hij het debat over de kernuitstap wil heropenen. Er zijn drie productiemethodes: de kernenergie, de klassieke centrales en de groene stroom. De beste stroom is groene stroom, die opgewekt wordt door water, wind of zon. Groene stroom heeft een nadeel: de discontinuïteit. Stroom kan niet opgeslagen worden en dus is er een probleem. Bij hydro-elektriciteit heeft men dat opgelost door dammen te bouwen. België is echter een vlak land, de nu gangbare methodes volstaan niet. Wetenschappers onderzoeken wel de mogelijkheid om eb en vloed voor de opwekking van elektriciteit aan te wenden. Die boot mag Vlaanderen niet missen.

Voorts zijn er de fotonvoltaïsche cellen en de omzetting van mest in methaangas. Ook dat vergt nog veel studiewerk om dat rendabel te maken. Momenteel zijn de windmolens de beste optie, maar ook die hebben het nadeel van de discontinuïteit. Er is dus steeds een andere bron van energie, dus kernenergie of klassieke centrales nodig. Daarom moet er gezocht worden naar een manier om de windmolens permanent stroom te laten leveren. Wederom vergt dat veel studiewerk.

De heer *Freddy Van Gaever* wil dus alles zetten op groene stroom, maar vindt groenestroomcertificaten zinloos. Het gaat niet op om subsidies uit te trekken voor groene stroom zonder daar verdere voorwaarden aan te verbinden. De spreker wil de subsidies voor groene stroom niet vermindere, maar anders aanwenden. De middelen moe-

ten gebruikt worden om de bestaande technologie te verbeteren maar ook om nieuwe methoden om groene stroom op te wekken te bedenken en uit te testen. Het doel blijft hetzelfde: efficiënte groene stroom produceren. Dat is beter dan molentjes plaatsen op de Thorntonbank.

Op dit ogenblik moet volgens de spreker kernenergie behouden blijven en eventueel voorlopig uitgebreid worden. De arbeid hier is te duur, dus moet Vlaanderen zijn verstand gebruiken. De Vlaamse knowhow op het vlak van kernenergie is wel competitief. Vlaanderen heeft veilige kerncentrales, en kan eventueel kernenergie gaan uitvoeren. Onder tussen moet de optie groene energie voort ontwikkeld worden.

Er sterven meer mensen door roken dan door kernenergie. Ook in de mijnen of door dambreuken sterven duizenden mensen. Volgens de heer *Freddy Van Gaever* is Doel volstrekt veilig. Het is niet te vergelijken met Tsjernobyl. De ingebouwde veiligheidssystemen werken er perfect. De spreker beweert niet dat nucleair afval een zegen is maar het is de enige vorm van afval die volledig beheersbaar is. In Finland kan men het nucleaire afval van één eeuw in één mijnschacht stockeren. De CO₂-uitstoot daarentegen is onbeheersbaar.

De heer *Freddy Van Gaever* besluit dat nucleaire energie, zeker in België, de beste energiebron is. Hij wil ze behouden en nog een paar reactoren van 1.000 of 1.200 megawatt bij laten plaatsen, om stroom te kunnen exporteren. Maar de dag dat molens en varkensmest de nucleaire centrales kunnen vervangen, zal hij de eerste zijn om die centrales te sluiten. De spreker wil dat men stopt met het verbrassen van geld voor groenestroomcertificaten zonder dat men daar performantie-eisen aan koppelt. Hij wil die bedragen gebruiken voor projecten die de groene stroom werkelijk vooruit helpen.

Volgens de heer *Eloi Glorieux* zijn de meeste elementen die de heer *Freddy Van Gaever* tegen spreken, tijdens de hoorzitting aan bod gekomen. Maar sommigen waren enkel aanwezig bij de uiteenzetting van die personen die hun standpunt onderschreven.

Volgens de heer *Eloi Glorieux* kan men een elektriciteitssysteem perfect baseren op ongeveer 30 procent windenergie, zonder dat de fluctuaties de

stroomvoorraden van het systeem in gevaar brengen. Er zijn immers windparken op verschillende plaatsen. Het is overigens een mythe dat enkel windmolenparken aan de kust rendabel zouden zijn. De spreker ervaart zelf dat zonne-energie goed is voor een vierde van zijn totale energieverbruik. Een gediversifieerd park van hernieuwbare energiebronnen brengt de energiebevoorrading dus niet in het gedrang.

Er zijn bovendien computermodellen in ontwikkeling om de voorspelbaarheid van de wind te optimaliseren. Een doorbraak is op zeer korte termijn te verwachten. Daarin zou het innovatiebeleid moeten investeren.

Kerncentrales kunnen niet moduleren: ze leveren altijd dezelfde hoeveelheid stroom, wat energieverpilling in de hand werkt. Tijdens dalmomenten kunnen de centrales immers meer stroom produceren dan er eigenlijk verbruikt moet worden. De grote afnemers in bijvoorbeeld de havens krijgen dan aan een verminderde prijs de stroom die men anders toch niet kwijt geraakt. Maar overdag moet de burger wel het volle pond betalen. Nog veel zorgwekkender vindt de heer Eloi Glorieux het dat een heel hoog percentage van de Vlaamse stroombevoorrading door maar enkele centrales wordt opgewekt. Als men verplicht is om, nog maar uit voorzorg, de productie van een van die centrales stop te zetten, gaat er onmiddellijk een productiecapaciteit van minstens duizend megawatt verloren. Dat is veel moeilijker op te vangen dan een beperking in het rendement van één windmolenpark. Er is bovendien weinig technische ervaring met het preventief uit dienst nemen van reactoren.

De heer Eloi Glorieux is het ermee eens dat het systeem van groenstroomcertificaten absoluut niet ideaal is. Hij vindt het ook idioot dat er groenstroomcertificaten afgeleverd worden voor bepaalde wijzen van stroomproductie die allesbehalve groen, hernieuwbaar of duurzaam zijn, zoals afvalverbranding. Maar het is wel verantwoord echte groenstroombronnen te steunen, zeker als men het bedrag voor die steun vergelijkt met het geld dat in ons land nog altijd aan kernenergie wordt besteed.

De heer Eloi Glorieux vraagt zich af waar de twee bijkomende reactors zouden geplaatst worden. Dat kan volgens hem niet op de plaats waar ze nu staan, zoals de heer Freddy Van Gaever voorstelt, aangezien de Schelde en Maas verzadigd zijn.

De heer *Freddy Van Gaever* vindt dat het wel kan, maar dan moeten de normen gewijzigd worden met 1 tot 2 graden. Niemand zou wakker liggen van een dergelijke wijziging, want er rijzen daarbij geen problemen. Bovendien, zo stelt de heer Freddy Van Gaever, kan het uitvallen van een kernreactor gemakkelijk worden opgevangen door andere kerncentrales die ermee verbonden zijn. Dat is bij windmolens niet het geval.

De heer *Frans Peeters* reageert op de uitspraak van de heer Glorieux over de groenestroomcertificaten. De heer Eloi Glorieux vindt het idioot om groenestroomcertificaten af te leveren voor het verbranden van huishoudelijk afval. De heer Frans Peeters vindt het wel degelijk verstandig de restfractie te recyclen: de biomassa kan worden omgezet in stroom of stoom.

Volgens de heer *Bart Martens* moeten we er goed op letten dat de subsidies die naar hernieuwbare energie gaan maximaal renderen. Misschien moet de waarde van de groenestroomcertificaten gedifferentieerd worden naargelang de aard van de groenestroomproductie, zoals Unizo suggereerde. Sommige productieprocessen zijn nu eenmaal goedkoper dan andere en dat moet weerspiegeld worden in de subsidies.

Minister *Kris Peeters* verheugt zich erover dat de wil aanwezig is om ter zake een Europees beleid te ontwikkelen. Hij zal, met de steun van de commissie, binnenkort spreken met de Europese commissaris voor Energie. De minister zal de differentiëringssuggestie van de heer Bart Martens opnemen in het voorstel. De offshore speelt een heel belangrijke rol in de hernieuwbare energie. Offshore is een federale en onshore een regionale bevoegdheid en volgens de minister moet er een grotere beleidscoherentie komen.

In theorie waren er heel wat besparingen gepland, maar in de praktijk werden ze niet gerealiseerd. Ook de spaarlampactie haalde geen concrete resultaten. De minister wil dan ook theorie en praktijk opnieuw bij elkaar brengen. Hij hoopt dat er een groot draagvlak komt in de commissie om een coherent energiebeleid in Vlaanderen te realiseren.

De heer *Carl Decaluwe* stelt zich vragen bij de financiële haalbaarheid van de voorstellen. Bovendien vreest hij voor het scenario dat zich ook voordeed bij de bodemattesten, waarbij hoge kosten moesten worden gemaakt om aan de nor-

men te voldoen. Hij kent de Europese richtlijn niet in detail, maar wil niet dat de regeling geldt voor bestaande woningen, enkel voor nieuwe. Zo niet dreigt er een grote marktverstoring, met de zwakste sociale categorieën als eerste slachtoffers.

De heer *Bart Martens* rekt er op dat in de eerste plaats het regeerakkoord wordt uitgevoerd. Dat betekent het geven van positieve stimuli: het verlagen van de onroerende voorheffing voor mensen met een lage-energiewoning.

De bedoeling van het energielabelsysteem moet zijn dat men zich op de huurmarkt bewust is van de te verwachten energiefactuur van een gehuurde woning. Zo worden indirect ook de verhuurders aangezet om hun energieprestaties te verbeteren. De heer *Bart Martens* benadrukt de sensibiliserende werking van een dergelijk energielabelsysteem.

De heer *Freddy Van Gaever* ziet het nut niet in van de spaarlampenactie en vraagt om ze onmiddellijk te stoppen. Hij geeft het voorbeeld van de kerstverlichting die aan de huizen gehangen wordt en die de energiebesparing door de spaarlampen meer dan ongedaan maakt.

In antwoord op de heer *Van Gaever* wijst de heer *Bart Martens* op de campagne die de intercommunale Interelectra gevoerd heeft voor de vervanging van energieverslindende kerstverlichting door energiezuinige lichtslangen. Dergelijke initiatieven zijn volgens hem allerminst onzinnig.

Behandeling voorstel van resolutie van de heren Freddy Van Gaever en Jan Penris over de toekomst van de kerncentrales voor de energiebevoorrading van Vlaanderen

De heer *Carl Decaluwe* stelt voor om de voorstellen van resolutie die zullen ingediend worden en ingediend zijn naar aanleiding van deze hoorzittingen en het debat, allemaal samen te bespreken en dan te stemmen.

De voorzitter vindt het zinvol om nu al te stemmen aangezien de heer *Freddy Van Gaever* zijn voorstel van resolutie al heeft toegelicht.

De heer *Jan Penris* stelt dat het Vlaams Belang al eens hetzelfde heeft meegemaakt: men neemt bepaalde politieke initiatieven en dan stelt de meerderheid vast dat ze het moeilijk heeft wegens de zwijgplicht en andere afspraken om het voor-

stel goed te keuren. Hij weet dat de heer *Carl Decaluwe* een goed voorstel zal indienen, maar hij wijst hem op zijn politieke verantwoordelijkheid. Hij stelt voor om over te gaan tot de stemming, tenzij men stelt dat men het voorstel niet kan goedkeuren omdat het afkomstig is van Vlaams Belang. In dat geval zal men daar akte van nemen.

De heer *Carl Decaluwe* zegt dat hij niet vanwege Vlaams Belang tegen het voorstel zal stemmen. Hij is niet gewonnen voor extra nucleaire capaciteit, maar ook niet voor de nucleaire uitstap omdat uit de hoorzitting blijkt dat men in 2015 niet de waterdichte garantie heeft dat er een competitief alternatief is. Dit voorstel gaat bovendien over een federale aangelegenheid.

De heer *Jan Penris* merkt op dat het de heer *Carl Decaluwe* vrijstaat om amendementen in te dienen als hij een inhoudelijk probleem heeft. Hij heeft het er niet moeilijk mee dat de heer *Carl Decaluwe* een eigen voorstel zal indienen. Men zal dat op zijn merites beoordelen. Vlaams Belang vraagt aan de heer *Carl Decaluwe* om vandaag kleur te bekennen. Als hij dat niet wil doen, stemt hij gewoon tegen. Dat verduidelijkt het politieke debat en dan weet eenieder hoe de zaken ervoor staan.

De heer *Carl Decaluwe* repliceert dat het voorstel van resolutie van het Vlaams Belang beperkt is tot een klein segmentje en het niet heeft over vraaggestuurd beleid, preventie en dergelijke. Hij is bereid om te amenderen, maar de amendementen zullen veel omvangrijker zijn dan het voorstel. Daarom zal hij in een eigen voorstel van resolutie proberen om alle elementen in het debat naar voren te brengen.

Het voorstel van resolutie van de heren *Freddy Van Gaever* en *Jan Penris* over de toekomst van de kerncentrales voor de energiebevoorrading van Vlaanderen wordt met staking van stemmen (vijf voor en vijf tegen) verworpen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Pieter HUYBRECHTS
Bart MARTENS

Marc
VAN DEN ABELEN